

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 20. De Codicibus sacrarum precatationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

constant, quorum unus semper est Psalm. 50. *Miserere*. In Monasteriis, in quibus magna multitudo Monachorum est, semper ante prandium integrum Psalterium percurrunt brevissimo spatio temporis divisim per singulos Monachos Psalmis, sive Psalmorum sectionibus, cum longiores sunt. Hæc illi. Porro de Coptis, eorumque erroribus, obstinatione, & vafricitate, deque solemni legatione ad eos missa longam, & scitu dignam Historiam narrat Franciscus Sacchinus parte 2. Historiæ Societatis Jesu lib. 6. num. 121. usque ad 157.

S. XI X.

De aliis quibusdam ritibus Ecclesiæ Orientalis.

Inter mare Caspium, & Pontum Euxinum sitæ sunt Iberia, Colchis, & Albania. Albanenses ritum sequuntur Armenum in propriam linguam translatum. Sed advertendum aliam esse Albaniam in Europa, sic dictam ab Albanis Asiaticis qui à Tartaris expulsi istuc confederunt. Est hæc illa pars Macedonia, quæ ad mare Jonicum vergit, & Illyrico sive Dalmatiæ jungitur, atque etiam Epirum complectitur, haberque proprium idioma ab Illyrico, & Græco diversum, quo sacra gentes illæ peragunt ritu Græco. Iisdem Græcis ritibus utuntur Colchi, & Iberi suo quisque idiomate. Colchi nunc Mengrellenses vocantur, habitantque sylvosos colles, & saltus horribiles sparsim more ferarum, absque ulla non solum urbis, sed nec vici quidem frequentia. Huc Jasonem cum Argonautis navigasse, aureumque vellus in Græciam transfuisse Poætæ fabulati sunt. Vix præter nomen quidpiam habent Christianæ Religionis. Iberi nunc Georgiani dicuntur. Circa divinum Officium in eo sunt errore, ut non omnes Ecclesiastici illud recitent, sed unus tantum, vel duo, cæteris adstantibus, & minimè attendentibus. Horum mores, & hæreses fusè describit, qui eas regiones peragravit, Clemens Galanus in conciliatione Ecclesiæ Armenæ, & Romanæ, parte 1. cap. 12. Chaldaei & Syri ritum Maronitarum sequuntur, sed hæretici Nestoriani, & Jacobitæ plerique sunt. Nestoriani in Babylonia, Persia, & aliis Asiæ regionibus degunt, & in Mesopotamia. Invocant in divinis Officiis Nestorium, & Theodorum Mopsuestenum, & S. Cyrillum anathematizant. Residet ut plurimum eorum Patriarcha in civitate Mosal, quam dicunt esse Ninivem magnam.

Jacobitæ à quodam Jacobo Syro Diofcori sectatore nomen acceperunt, suntque dispersi per civitates, & oppida Syriæ, Mesopotamiæ, & Babyloniæ. Horum Ecclesiæ Patriarchalis est in Mesopotamia extra civitatem Mardim in Monasterio Zafran. Verùm Patriarcha residere solet in civitate Caramite, ut testatur Thomas à Jesu lib. 7. de Conversione omnium Gentium procuranda. Alii sunt in Persia, & India Orientali solo nomine Christiani, qui se Christianos S. Joannis Baptistæ nuncupant, sed hi nullum Officium recitant, carentque forma, & materia legitima Sacramentorum. In Indiis item Orientalibus in Provincia Malavar propè insulam Zeilam est alia natio Christianorum, qui dicuntur Christiani S. Thomæ. Hi olim Archiepiscopus ex Armenia habuerunt, qui lingua Syriaca divina Officia ritu Armeno celebrabant, quo idiomate etiam nunc utuntur. Ideò qui sacris initiari volunt, præter communem regionis linguam, etiam Syriacam, ut nos Latinam, ediscunt.

S. XX.

De Codicibus sacrarum Precationum.

Codices divinatorum Officiorum, sive ut loquitur Virgilius Papa, *epist. 1. ad Euthe-rium*, Canonice precis textus apud Græcos multi sunt. Psalterium in 20. Cathismata divisum, ut supra dictum est. Lectiones veteris, & novi Testamenti. Triodium, in quo sunt Canones trium Odarum, quæ tempore Quadragesimæ recitantur. Pentecostarium, in quo sunt Officia à die Paschatis usque ad Pentecosten. Mænæa in 12. tomos divisa, quot sunt menses, & continent Officia Sanctorum. Menologium, in quo nomina Sanctorum, & vitæ breviter recensentur, fusius tamen quàm in Latino Martyrologio. Euchologium continens Orationes, & benedictiones, pro diversis functionibus Ecclesiasticis. Horologium, quod est Officium diurnum. Anthologium, in quo multa sunt Officia in variis libris dispersa. Panegyricus habet diversas Orationes in variis festivitatibus. Diaconicon de Officio Diaconi. Paracleticus quotidiano usui deserviens. Octoechus de octo tonis, seu modis musicis, quo in libro sunt Canones, & troparia diversa. Hermolium, sive Himnologium rithmum indicans, sive tonum juxta quem libet Canonum cantus insecti. Sunt denique Liturgiæ, & alii libri ad Missam spectantes. Agit de his diffusè & accuratè Leo Allatius in Dissertatione de libris Ecclesiasticis Græcorum.

2. Plures

2. Plures quoque sunt Latinorum Ecclesiastici libri, videlicet Psalterium, Lektionarium, Collectaneum, Antiphonale, Hymnarium, Martyrologium, Rituale, Ceremoniale, Sacerdotale, Pontificale, Missale, Graduale, Diurnum, & Breviarium. Omnia autem officia in Breviario descripta sunt, qua voce ad significandum Codicem divinarum Officiorum usos esse antiquos Patres constat ex Epistola cujusdam Presbyteri Aurelianensis ad Richardum Priorem S. Victoris, qua petit ab eo lectiones inferendas Breviario. Habetur *tom. 4. Scriptorum Historiæ Franciæ*. Est autem Breviarium idem ac summarium, compendium, opus concisum. Seneca *b* calumniatur hanc vocem tanquam minus Latinam: Breviarium, inquit, olim cum Latine loqueremur, summarium vocabatur. Sed Plinius, & Suetonius, quos Latine loquutos fuisse nemo negarit, hoc vocabulo uti non dubitarunt. Legi etiam apud Eginhardum in vita Caroli Magni ejus testamentum Breviarium dici, quia scilicet compendio facultatum illius dispositionem continebat. De Breviarii notione legendus Pithœus ad *leges Francicas*, itemque Gretserus *lib. 1. in Codicum*. Cur verò liber divinarum Officiorum hanc nomenclaturam sortitus sit, explicat viri docti Alardus Gazæus *d.* & Leonardus Lessius *e*. Continet quædam omnes Psalmos, qui sunt compendium totius scripturæ: tum selectissima quæque complectitur, ex utroque testamento, insigniorum sanctorum Patrum doctrinam, præcipua Sanctorum gesta, Hymnos, & Orationes. Addiderit ego Breviarium dici, quod in eo concisè, ac sine musicalibus notis seu omnia conscripta sint, quæ in Antiphonariis, aliisque libris Choralibus magnis characteribus ad usum cantantium comprehenduntur. Denique Breviarii nomen ad Officij divini breviter referri potest: nam illud prolixum non esse & longum injuria dici, rectè evincit *lib. 1. de horis Canonicis cap. 28.* Oliverius Bonartius; constatque evidenter ex collatione hodierni Breviarii post Pium V. cum antiquioribus, quæ multò prolixiora sunt. Imò etiam vetus Romanum à Fratibus Franciscanis olim abbreviatum, fuisse Radolphus Tungrensis conqueritur libro de Canonum observantia propositione vigesima secunda, & alibi passim.

a Epist. 563. *b* Senec. Ep. 39. *c* Plin. l. 18. cap. 26. Sueton. in Augusto. *d* Gaz. in notis ad Cassianum lib. 4. de inst. c. ult. *e* Lessius de just. lib. 2. cap. 37. dub. 8.

CAPUT XIX.

De disciplina psallendi.

Nulla actio Religiosorum majoris momenti est, nulla majoris obligationis, quam recitatio divini Officij: dixit enim Abbas Theodorus *f*, quia si nobis imputaret Deus negligentias temporis quo oramus, & captivitates quas patimur dum psallimus, non possumus salvi fieri. Ea tamen incuria nostræ salutis ut plurimum laboramus, ut omnia negotia & studia sæcularia accuratissimè peragamus; Sacras verò preces perfunduntur omnino, mente distracta, ac prorsus aliud agendo persolvamus, Omnem Dei cultum non sine magno æternæ vitæ discrimine negligentes. Nam, ut Simeon Monachus *g* scribit, Væ talibus, cum Deo laudes concinunt, væ, cum Deum adorant, væ, cum preces ad eum fundunt. Parum est Sacerdotalis functionis exteriores dumtaxat ritus, & ceremonias perspectas habere, si externis actibus internas spiritus operationes copulare nesciamus. Sanctus Benedictus ad hanc sapientiam certissimus Magister, cum per multa capita cœlestis suæ Regulæ nocturnæ diurnæque Psalmodiæ ordinem accuratè digessisset, mox decimum nonum caput atexit de disciplina psallendi, ut quoties ad opus divinum assistimus, consideremus, ait, qualiter oporteat nos in conspectu Divinitatis, & Angelorum esse, & sic stemus ad psallendum, ut mens nostra concordet voci nostræ. Hujus ego incomparabilis Magistri exemplum & institutionem numerationis serie, titulique inscriptione sequutus post descriptas horarum Canonicarum partes omnes, & symbolicas earum rationes, ad asceticam me confero tractationem, quæ si longior aliquanto fuerit, boni consulat lector; non enim simpliciter psallere; sed attentè, devotè, & reverenter psallere id Deo gratum, id animæ nostræ proficuum est.

f Lib. 5. de vitis PP. lib. 11. num. 11. *g* Sim. Orat. 4. de fid. & morib.

Zzzzz

§. I. De